Cuprinsul.

	Pag.
Proces verbal din 30 Ianuarie 1908. Şedinţa I. a comitetului central al „Asociaţiunii“	1—8
Proces verbal din 29 Februarie 1908. Şedinţa II. a comitetului central al „Asociaţiunii“	8—10
Proces verbal din 12 Martie 1908. Şedinţa III. a comitetului central al „Asociaţiunii“	11—16

279996

Nr. I. Ianuarie—Martie 1908. An. XXXIX.

TRANSILVANIA.

ANALELE
ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

REDACTOR: OCTAVIAN C. TĂSLĂUANU.

Apare în 4 numere pe an
(la începutul lunilor: Ianuarie, Aprilie, Iulie și Octomvrie).

Membri Asociațiunii primesc „Transilvania“ gratuit.

Redacția: Sibiiu (N.-Szeben) strada Morii Nr. 6.

EGYETEMI KÖNYVTÁR
KOLOZSVÁR.

SIBIIU, 1908.
Editura Asociațiunii.

P 106
279996

TRANSILVANIA.

ANALELE
ASOCIAȚIUNII PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI CULTURA POPORULUI ROMÂN.

Nr. I. Ianuarie—Martie. 1908.

Nr. 164—1908.

Proces verbal

din 30 Ianuarie 1908. Ședința I. a comitetului central al „Asociațiunii".

Prezident: *Iosif Sterca Șuluțu.* Notar: *Octavian C. Tăslăuanu.* Membri prezenți: *Arseniu Bunea, P. Cosma, Octavian Goga, Nicolae Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. E. Roșca, Nicolae Togan* și *R. Simu.*

1. Cu verificarea procesului verbal al ședinței de astăzi se încredințează d-nii: A. Bunea, N. Ivan și Dr. E. Roșca.

2. (140—1908). Augustin Antal, protopop în Beiuș, membru fundator al «Asociațiunii», a încetat din viață la 26 Ianuarie 1908.

Comitetul central își exprimă părerile de rău prin ridicare.

3. (148—1908). D-l Dr. Liviu Lemény, din încredințarea prezidentului, raportează că d-l Ioan Oros Russu, jude regesc în pensie, domiciliat în comuna Vidrasău, testează «Asociațiunii» întreaga sa avere imobilă, cu scop de a se face o fundațiune cu numele: «*Fundațiunea Ioan Oros Russu jude reg. în pensie* și soția născ. Elena Kovács», din veniturile căreia se vor împărți burse tinerilor români născuți în Transilvania și cari sunt de religiune gr. or. și gr. cat. Fundatorul a încredințat pe d-l prezident al «Asociațiunii» să dispună alcătuirea unui proiect de testament nou, fiindcă vechiul testament prin care își testează averea imobilă «Asociațiunii», cuprinde unele dispoziții cari sunt superflue astăzi și are chiar și unele lipsuri. Referentul, din încredințarea prezidiului, prezintă proiectul noului testament.

Se ia act și se aprobă proiectul de testament, îndrumându-se biroul să-l trimită fundatorului de urgență.

Bibliotheca Universitatis Claudiopolitanae ROMÂNIA

4. (111—1908). Ministerul ungar de Interne răspunde la apelul ce i s'a înaintat din partea «Asociaţiunii», conform decisiunii comitetului central Nr. 119/1907 în ce priveşte permisiunea de a colectà ajutoare pentru zidirea proiectatului *internat de băieţi din Sibiiu*, cerând planul amănunţit de organizare al internatului şi regulamentul disciplinar. După primirea acestora va aduce o hotărîre în chestiune.

Secretarul administrativ propune, iar comitetul central decide:

să se comunice numitului Minister numai punctele principiare cari vor servì de bază la alcătuirea regulamentelor de organizare şi disciplinare ale plănuitului internat de băieţi şi anume:

a) Internatul se înfiinţează cu scop de a adăpostì tinerimea română care urmează şcoalele medii din Sibiiu, asigurându-i-se locuinţă şi hrană igienică, precum şi o creştere morală corăspunzătoare.

b) Internatul va fi condus de o persoană cu studii academice; vor fi preferiţi preoţii cu studii academice.

c) In internat se vor adăpostì aproximativ 50 de elevi, în schimbul unei taxe anuale modeste.

d) Direcţiunea internatului va sta sub controlul direct al comitetului central al «Asociaţiunii», căruia va aveà să-i înainteze spre aprobare toate socotelile şi rapoartele despre mersul internatului.

5. (1284—1908). Direcţiunea desp. *Abrud-Câmpeni* înaintează procesul-verbal al şedinţei comitetului cercual din 16 Decemvrie 1907, în care s'a constituit comitetul nou, s'a hotărît publicarea alor două premii de câte K 40 pentru cel mai bun pomolog şi pentru cea mai bună monografie a unei comune din acest despărţământ. Despărţământul cere mijlocirea comitetului central pentru procurarea unui skiopticon. S'a decis înfiinţarea de agenturi în mai multe comune.

Se ia act. Se decide garantarea unui skiopticon prin mijlocirea d-lui prof. Ciortea.

6. (81—1908). Direcţiunea despărţământului *Abrud-Câmpeni* cere ajutorul de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale şi înfiinţarea de biblioteci săteşti. Pentru acoperirea cheltuielilor împreunate cu ţinerea prelegerilor poporale despărţământul va jerfì suma de K 200.

Se ia act. Suma de K 100 se votează.

7. (1250—1907). Direcţiunea despărţământului *Agnita* raportează că în comuna Ghijasa s'au ţinut două conferinţe: «Ţinerea vitelor» de Ioan Petrişor, preot în Ilimbav şi «Nutreţul artificial» de I. Alexandru, preot în Ilimbav. In această comună s'a înfiinţat şi o nouă bibliotecă şi o agentură. Despărţământul a primit dela biroul central 170 broşuri pentru 5 biblioteci poporale.

Se ia act.

8. (1274—1907). Direcţiunea despărţământului *Beiuş* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 6/XI 1907 în care s'a constituit noul comitet, s'a hotărît reorganizarea agenturilor şi bibliotecilor din Vaşcău şi Rogoz. Despărţământul cere să i se împrumute un skiopticon.

Se ia act. Se decide a se împrumutà pentru iarna acestui an skiopticonul despărţământului Sibiiu.

9. (1281—1907). Direcţiunea despărţământului *Bistriţa* înaintează:

I. procesul-verbal al adunării cercuale, ţinute în comuna Nuşfalău la 12 Iulie 1907. Prezidentul d-l Dr. Tripon a ţinut o prelegere de deschidere despre «Asociaţiune»; d-l Gr. Romanessi înv. în Monor, despre «Pomărit»; d-l Dr. D. Login, adv. în Bistriţa despre «Alcoholism şi procese» apoi d-l protopop din loc, Ioan Popa, a vorbit despre starea materială şi morală a ţăranilor din Nuşfalău şi Serling constatând:

a) «că în această comună nici o moşie ţărănească nu s'a vândut în timp de 20 ani.

b) că în acest timp moşii mari s'au cumpărat de pe hotare străine învecinate şi anume moşii stăpânite de neromâni.

c) că în acest timp poporul şi-a făcut biserică nouă, şcoli nouă.

d) că în aceste comune în timpul din urmă se cultivă cu frumos succes legumăritul, pomăritul şi vieritul».

S'au împărţit între ţărani două premii de câte K 20, date de băncile «Coroana» şi «Bistriţana» din Bistriţa, pentru pomărit şi legumărit ţăranilor li s'au dat şi mai multe cărţi şi broşuri.

II. Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 30 Noemvrie 1907, în care s'a hotărît să se ţină conferinţe pentru cărturarii din Bistriţă şi prelegeri poporale la sate. Despărţământul cere ajutorul de K 100. S'a decis să ceară ajutoare în bani şi dela băncile de pe teritorul despărţământului.

Se ia act. Suma de K 100 se votează.

10. (128—1908). Direcţiunea despărţământului *Blaj* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c. în care s'a hotărît să se ţină 48 de prelegeri poporale la sate. Trimite planul amănunţit al prelegerilor şi lista conferenţiarilor. Cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ţinerea prelegerilor poporale şi mai cere 100 exemplare din biblioteca poporală a «Asociaţiunii». Propune să se reactiveze despărţământul Mureş-Uioara. Iacob Popa a dăruit pentru fiecare agentură din despărţământ câte un exemplar din «Alcoholismul» de Dr. Isidor Marcu şi Şt. Roşian.

Se ia act. Se votează suma de K 100 şi exemplarele cerute din Biblioteca poporală a Asociaţiunii. Se îndrumă biroul să se pună în înţelegere cu protopopul Uioarei, dl Emil Pop, pentru reactivarea acestui despărţământ.

11. (88—1908). Direcţiunea despărţământului *Brad* cere suma de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ţinerea prelegerilor poporale. Cu ocazia prelegerilor poporale se vor împărţi ţăranilor şi unelte agricole perfecţionate.

Se ia act. Ajutorul de K 100 se votează.

12. (1286—1908). Direcţiunea despărţământului *Haţeg* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 11 Decemvrie 1907, în care s'a decis să se ţină în Haţeg şi două comune din jur prelegeri ilustrate cu schiopticonul. S'a hotărît să se ţină în Haţeg şezători literare pentru cărturari. S'a cumpărat broşura scrisă de Dr. Is. Marcu şi Şt. Roşian despre «Alcoholism».

Se ia act.

13. (89—1908). Direcţiunea despărţământului *Haţeg* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 17 Ianuarie a. c. din care rezultă că până acuma în Haţeg s'au ţinut 2 şezători literare, s'a hotărît să se ţină prelegeri poporale în 35 comune de pe teritorul despărţământului. Cere ajutorul de K 100 şi broşuri din Biblioteca poporală a «Asociaţiunii».

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărţământ. Se votează ajutorul de K 100 şi se autorizează biroul să le trimită mai multe exemplare din Biblioteca poporală a «Asociaţiunii».

14. (113—1908). Direcţiunea desp. *Năsăud* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 6 Ianuarie a. c., în care s'a hotărît să se ţină prelegeri pentru popor, s'a lansat şi un apel îndemnând pe preoţi şi pe învăţători să înfiinţeze agenturi comunale şi să ţină prelegeri.

Se ia act.

15. (1288—1907). Direcţiunea desp. *Orade* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului din 1 Decemvrie 1907, ţinută în comuna Giriş, unde d-nii Dr. Cornel Bulcu şi Vasile Babi au ţinut două prelegeri, cel dintâiu despre «Ţăran român şi cărturar român», iar al doilea despre «Economia raţională». Comuna Giriş cu această ocazie s'a constituit în agentură, înfiinţându-se şi o bibliotecă. Comitetul cercual a hotărît ca la vară, cu ocazia adunării cercuale, să aranjeze în Oradea-mare o expoziţie de ţăsături şi lucruri de mână ale femeilor române din Bihor.

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărţământ.

16. (80—1908). Direcţiunea desp. *Orăştie* cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ţinerea prelegerilor poporale. S'au anunţat următorii conferenţiari: I. I. Lăpădatu, Constantin Baicu, Ioan Moţa, Gavril Todica şi Vasile Osvadă. Despărţământul cere broşuri din Biblioteca poporală a «Asociaţiunii» dela Nr. 20 încolo.

Se ia act. Se votează ajutorul de K 100 şi se pun la dispoziţia desp. broşuri din Biblioteca poporală a «Asociaţiunii».

17. (1242—1907). Direcţiunea despărţământului *Sân-Micläuşul-mare* înaintează:

I. Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 5 Octomvrie 1907, în care s'a constituit noul comitet.

II. Procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 5/18 Noemvrie 1907, în care s'a decis să se aranjeze prelegeri pentru popor. Comitetul cercual a lansat un apel către cărturărimea din despărţământ şi a hotărît să premieze cea mai bună prelegere cu K 50. ' A publicat concurs pentru două premii cari se vor împărţi ucenicilor dela meserii. S'a hotărît înfiinţarea mai multor agenturi.

Se ia act.

18. (94—1908). Direcţiunea desp. *Şimleu* înaintează procesul-verbal al şedinţei comitetului cercual din 26 Decemvrie 1907 în care s'a decis să se întregească bibliotecile poporale deja existente, să aboneze 10 ex. din «Ţara Noastră» şi 5 ex. din «Gazeta de Duminecă», s'au luat dispoziţii pentru ţinerea prelegerilor poporale, anunţându-se mai mulţi conferenţiari. În cursul lunei Noemvrie 1907, d-l Emanuil Stroia a ţinut în Şimleu, prelegerea «Şezătorile la Români». Cere ajutorul de K 100 pentru prelegerile poporale.

Se ia act. Ajutorul de K 100 se votează.

19. (1241—1908). Direcţiunea despărţământului *Zerneşti* înaintează procesul-verbal al şedinţei comitetului cercual din 8/21 Noemvrie 1907, în care s'a constituit noul comitet şi s'au luat dispoziţii pentru activarea agenturilor din despărţământ. Directorul desp. d-l Dr. Iancu Meţianu, îşi înaintează dimisia, din cauze familiare.

Se ia act. Dimisia d-lui Dr. Iancu Meţianu se primeşte. Cu conducerea desp. până la viitoarea adunare cercuală se încredinţează d-l vice-director I. Dan.

20. (39—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a „Asociaţiunii" înaintează lista încassărilor şi a cheltuelilor particulare ale elevelor din Internat în cursul anului şcolar 1906/7. Suma intratelor a fost de K 14,048·43 iar a eşitelor de K 13,556·40. Excedentul de K 492·03 se adaugă la „Fondul pentru escursiuni şi producţiuni".

Se ia act.

21. (43—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a „Asociaţiunii" înaintează petiţia d-şoarei profesoare Ana Frenţiu, care, pe baza unui certificat medical, cere concediu dela 20 Ianuarie până la 1 Martie a. c.

Concediul se acordă.

22. (42—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a „Asociaţiunii" raportează că, satisfăcând regulamentului intern al şcoalei, a vizitat în repetite rânduri mersul învăţământului în şcoală şi că a rămas pe deplin mulţămită cu ordinea şi progresul moral şi intelectual al şcoalei. Neînsemnatele neajunsuri pe cari le-a constatat sunt a se atribui numărului prea

mare de eleve şi lipsei de localuri pentru învăţământ. Propunerile pentru înlăturarea acestor neajunsuri le va înaintà mai târziu comitetului central.

Se ia act.

23. (1305—1907). Primăria comunei Vişag trimite suma de K 50, votată la 1 Martie 1901 de reprezentanţa comunei pentru fondul „Asociaţiunii".

Se ia act, mulţumindu-se. Suma se adaugă la fondul general al „Asociaţiunii".

24. (25—1908). Cornel Medrea, elev al şcoalei de arte din Budapesta cere o bursă dela «Asociaţiune» ca să-şi poată terminà studiile.

«Asociaţiunea» nedispunând de nici o bursă liberă cu asemenea destinaţiune, cererea nu se încuviinţează.

25. (66—1908). Ţăranul Ioan Colţea din Şona oferă Muzeului «Asociaţiunii» un pod construit de dânsul.

Custodele Muzeului se încredinţează să se pună în înţelegere cu numitul şi să refereze comitetului central, dacă podul are vre-un interes etnografic şi cu ce preţ s'ar puteà cumpărà.

26. (1276—1907). Consistorul arhidiecezan din loc răspunde că va înlesnì Muzeului «Asociaţiunii» cumpărarea bisericii din Ocolişul-mare.

Se încredinţează custodele să se pună în înţelegere cu numita comună bisericească şi să raporteze comitetului central pe lângă ce preţ s'ar puteà cumpărà şi transportà până aici biserica numită.

27. (1298—1907). Direcţiunea orfelinatului susţinut de Reuniunea femeilor române din Braşov mulţumeşte pentru cărţile dăruite de «Asociaţiune».

Se ia act.

28. (132—1908). Doamna Adelina O. Maior m. Tăslăuanu, Sibiiu, dărueşte «Asociaţiunii» cu scopul de-a se distribuì bibliotecilor din despărţămintele sale, 48 exemplare din publicaţiunea: «Biblioteca Copiilor» volumul II.

Se ia act şi se mulţumeşte.

29. (1270—1908). In urma apelului făcut de biroul central pentru răscumpărarea felicitărilor de anul nou a incurs suma de K 695·30.

Se ia act.

30. (469—1907). D-l Octavian C. Tăslăuanu, secretar al «Asociaţiunii», cere autorizaţia comitetului central pentru a continuà, în numele „Asociaţiunii", cu adunarea de manuscrise şi alte obiecte pe seama Muzeului. Rezultatul străduinţelor sale îl va raportà din caz în caz comitetului central, iar când adunarea susnumitelor obiecte va fi împreunată cu cheltueli mai neînsemnate va cere încuviinţarea prealabilă a prezidiului.

Cererea, găsindu-se de prisos, nu se încuviinţează.

31. (127—1908). Prezidiul dispune scontrarea cassei, conform dispoziţiunilor §. 26 din statute.

Se provoacă comisiunea financiară a îndeplini scontrarea şi a raportà.

32. (1287—1907). D-l Augustin Bena, profesor de muzică la şcoala «Asociaţiunii» se roagă să i se anticipeze retribuţia pe lunile Ianuarie şi Februarie 1908. Prezidiul a dispus să i se plătească suma de K 33·33 pe Ianuarie şi suma de K 33·33 pe Februarie 1908.

Se aprobă.

33. (45—1908). Iosif I. Jickeli prezintă o socoteală despre K 57·46, pentru mai multe lucrări îndeplinite anul trecut în Muzeul Asociaţiunii.

Se decide achitarea sumei de K 57·46 în contul Muzeului.

34. (1308—1908). Gustav Zigler, lăcătuş, prezintă contul în sumă de K 75·60 pentru lucrările făcute la casa de chirie Nr. 8, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 75·60 în contul fondul general.

35. (1307—1908). Gustav Zigler, lăcătuş, prezintă contul în sumă de K 121·82 pentru lucrările făcute la casa de chirie Nr. 6, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 121·82 în contul fondului general.

36. (1249—1908). Gustav Zigler prezintă un cont în sumă de K 105·10 pentru lucrările făcute la casa naţională, în cursul anului 1907.

Se decide achitarea sumei de K 105·10 în contul fondului Muzeului.

37. (124—1908). Dela ultima şedinţă au achitat taxa următorii: *a) membri pe vieaţă:* Teodor Lengyel, preot, Strenţ; Petru Pop, preot, Babţa; *b) membri ordinari:* Dr. Ambrosiu Bojtor, medic, Arghihat; Ioan Vasváry, preot, Birseul-de-sus; Victor Vasváry, preot, Birseul-de-sus; Alexiu Varna, protopop, Asnagiul-de-sus; Dr. Ion Suciu, advocat, Zelau; Ioan Coste, preot, Hosszufalu; Emil Vicaş, preot, Cesnigiul-de-jos; Traian Nemeş, preot, Asnagiul-de-jos; Ion Szabó, notar p., Arghihat; Tit Trif, preot, Babţa; Ion Ilieş, preot, Bocşa-rom.; Ion Bruckenthal, preot, Bicaz; Vasilie Coteţ, preot, Selsig; Victor Filip, învăţător, Unimăţ; Augustin Carşai, preot, Nadişul-român; Augustin Pintea, cand. de adv., Şimleu; Teodor Bohăţiel, preot, Mineu; Alex. Maier, funcţionar de bancă, Şimleu; Ion Cucu, contabil, Bucium; Alex. Mircea, contabil, Bucium; Ion Simoc, preot, Restolţul-sup, George Duşoiu, arhitect, Braşov; «Avrigeana» institut de credit şi economii, Avrig; Dr. Ludovic Meheş, medic, Oraviţa; Augustin Antal, jun. preot, Petrari; Aurel Harşian, preot, Cenade; Dr. Dănilă Sabo, advocat, Blaj; Ion Trif, preot, Tăuni; Ilarie Vlad, oficial, Hususău; Petru Tincu, funcţionar de bancă, Sibiiu; Ioan Popa, paroh, Cristian; Dr. Petru Stoina, cand. de adv., Oraviţa; Dr. Dionisie Moldovan, advocat, Sebeş; Gerasim

Cărpenişan, preot, Rehău; Daniil Constantinescu, cond. fil. «Cordiana», Agnita; Aron Meţian, paroh, Agnita; Ion Bendorfean, notar, Ghijasa-sup.

Se declară membri şi se autorizează biroul să le libereze diplomele cuvenite şi biletele de legitimare.

După aceste şedinţa se închide.

Iosif Sterca Şuluţu m. p., prezident. *Oct. Tăslăuanu* m. p., secretar. — Verificat. *Dr. Eusebiu Roşca* m. p. *Nicolae Ivan* m. p *Arseniu Bunea* m. p.

Nr. 302—1908.

Proces verbal

din 29 Februarie 1908. Şedinţa II. a comitetului central al „Asociaţiunii".

Prezident: *Dr. Ilarion Puşcariu.* — Notar: *Octavian C. Tăslăuanu.* Membrii prezenţi: *Dr. Beu, Dr. V. Bologa, Ars. Bunea, Dr. A. Cheţian, P. Cosma, Dr. M. Cristea, O. Goga, N. Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. E. Roşca, R. Simu, N. Togan, I. Vătăşan.*

38. Cu verificarea procesului verbal al şedinţei de astăzi se încredinţează d-nii: Dr. V. Bologa, N. Ivan şi N. Togan.

39. (195—1908). *Ioan Creţiu,* fost asesor la sedria orfanală a comitatului Sibiiu şi timp îndelungat membru al comitetului central şi funcţionar al «Asociaţiunii», a încetat din vieaţă la 11 Februarie a. c. Prezidiul a luat dispoziţiuni să i se facă toate onorurile prevăzute în regulamentele «Asociaţiunii».

Se ia act şi membri comitetului central îşi exprimă părerile de rău prin ridicare.

40. (254—1908). Secretarul literar cere comitetului central învoirea pentru editarea şi tipărirea următoarelor broşuri, pentru bibliotecile poporale:

Il. Chendi: *Din vechii poeţi* (Antologie cu o întroducere).
„ „ *C. Negruzzi* (Scrieri alese cu o întroducere).
„ „ *V. Alexandri* („ „ „ „ „).
„ „ *Dascălii noştri* (o serie de mari dascăli ardeleni).
„ „ *Manual de literatură română.*
Dr. I. Borcia: *Teatru pentru popor.*
Oct. Goga: *Balade populare alese,* (cu o întroducere).
„ „ *Poveşti alese.* „ „ „
„ „ *Din scrierile lui Anton Pann* (cu o întroducere).
„ „ *Cântece de haiducie* „ „ „
„ „ *Texte vechi* (Spicuiri din cronici şi cărţile bisericeşti).
Oct. Goga şi I. Lupaş: *O seamă de cuvinte* (mai multe articole pentru popor).
T. Simtion: *Scrisori către ţărani.*

La aceste se adaugă următoarele broşuri censurate de secţiunile ştiinţifice-literare:

I. Lăpădatu: *Băncile şi poporul.*
I. F. Negruţiu: *Nutreţul măiestrit.*
I. Pop Reteganul: *Poveşti din popor.*

Comitetul central autorizează pe secretarul literar cu începerea lucrărilor şi decide să se tipărească atâtea broşuri câte se pot acoperi din budgetul anului curent, prevăzut pentru publicaţiuni, în afară de revista «Transilvania».

41. (238—1908). Directorul desp. *Beiuş* cere suma de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale.

Se votează.

42. (247—1908). Directorul desp. *Brad* înaintează procesul-verbal al şed. comit. cercual din 3/16 Ianuarie a. c., în care, pe lângă rezolvarea afacerilor curente, membrul Dr. Ioan Radu a înaintat un raport amănunţit cum s'ar puteà împrietini ţăranii cu o cultură raţională a pomilor. Comitetul cercual, în această privinţă, a adus următoarele deciziuni:

a) La primăvară va stărui ca comunele să ceară dela stat cuptoare de uscat poame, teascuri de mere şi căldări de fiert vinars;
b) pentru valorizarea poamelor se va înfiinţà o tovărăşie în cadrele Centralei din Orăştie.

La cursul de analfabeţi s'a prelungit timpul de instrucţie pentru scris şi cetit la o oră.

Se ia act.

43. (208—1908). Directorul desp. *Deva*, d-l Dr. Al. L. Hossu, raportează că a convocat adunarea cerc. a desp. pe 22 Februarie a. c. Cere suma de K 52·05 pentru a achità d-lui înv. Augustin Degan, cheltuelile avute cu prelegerile poporale.

Se ia act. Suma de K 52·05 se achită în contul budgetului destinat pentru prelegerile poporale din anul 1908.

44. (151—1908). Direcţiunea desp. *Dobra* cere ajutorul de K 100 pentru acoperirea cheltuelilor împreunate cu ţinerea prelegerilor poporale.

Ajutorul de K 100 se votează.

45. (170—1908). Direcţiunea desp. *Hida-Huedin* cere ajutorul de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale — şi broşuri din biblioteca poporală a „Asociaţiunii".

Se votează ajutorul de K 100 şi câte 5 ex. din publicaţiunile „Asociaţiunii".

46. (156—1908). Direcţiunea desp. *Orade* înaintează procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 29 Decemvrie 1907, în care s'a hotărît să se ţină prelegeri poporale în întreg despărţământul. — In cursul lunei Decemvrie 1907 s'au ţinut următoarele prelegeri: în comuna Sân-Lazăr, Iosif Tărău despre „Ce folos dobândim din ştiinţa de carte în genere şi

ce după ştiinţa de carte românească"; în comuna Chersig, Ioan Petra despre „Alcoholism" şi V. Babi despre „Economia raţională". În ambele comune s'au înfiinţat şi s'au întemeiat biblioteci poporale.

Se ia act.

47. (149—1908). Direcţiunea desp. *Oraviţa* înaintează procesul-verbal al şedinţei comitetului cercual din 16 Ianuarie a. c. din care rezultă că în toamna anului 1907 s'au ţinut următoarele prelegeri poporale: în comuna Rachitova, d-l Pavel Miclea, înv. despre „Pomărit" şi Dr. George Anca despre „Economia raţională"; în comuna Jitiniu, d-l Cornel Strimbei despre „Avantajele pomăritului" şi d-l Pavel Miclea despre „Pomărit"; în Broşteiu d-l Petre Cornean despre „însemnătatea şcoalei şi portul original românesc" şi d-l Aurel Iana, preot, despre „Cultivarea pământului".

La întrebarea comitetului central (Dec. Nr. 292—1907) în chestiunea înfiinţării unei şcoale de fete în Oraviţa răspund că îndatăce înfiinţarea va fi posibilă, şcoala de fete fără amânare se va înfiinţà.

Teritorul desp. fiind prea vast s'a decis împărţirea lui în două. Sediul noului despărţământ ar fi în Sasca-montană. Cu organizarea noului desp. se însărcinează d-l Dr. Vasile Meşter, advocat în Sasca-montană.

S'a decis abonarea mai multor ziare pentru a se distribuì între popor. Despărţământul cere ajutorul de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale.

Se ia act cu plăcere de activitatea îmbucurătoare a acestui despărţământ. Cu organizarea noului desp. Sasca-montană se încredinţează d-l advocat Dr. Vasile Meşter. Ajutorul de K 100 se votează.

48. (185—1908). Direcţiunea desp. *Sân-Miclăuşul-mare* înaintează procesul-verbal al şedinţei comitetului cercual din 2 Februarie a. c., în care s'a hotărît ţinerea unei adunări cercuale extraordinare în comuna Beba-veche. S'a dat câte K 25 ca premii, la 2 ucenici din Cenadul-sârbesc. În Comloşul-mare s'a înfiinţat o agentură.

Se ia act.

49. (241—1908). Tipografia şi Librăria arhidiecezană din Sibiiu cere restul de K 1741·24 pentru tipărirea, broşurarea şi expediarea revistei „*Ţara noastră*" în cursul anului 1907. Administraţia revistei raportează că în contul anului 1907 are K 285·63 incassări şi K 1318·— restanţe. Cere să i se avanseze suma de K 1455·61 pentru a se achità restul de plată de K 1741·24.

Se decide a se achità restul de K 1741·24, din cari K 1455·61 din cuota destinată pentru sprijinirea publicaţiunilor culturale pe anul 1908 iar K 285·63 din încassările abonamentelor.

După aceste şedinţa se închide.

Iosif Sterca Şuluţu prezident. *Oct. C. Tăslăuanu* notar. — Verificat. *N. Ivan* m. p. *Dr. V. Bologa* m. p. *Nic. Togan* m. p.

Nr. 314—1908.

Proces verbal

din 12 Martie 1908. Şedinţa a III-a a comitetului central al „Asociaţiunii".

Prezident: *Iosif Sterca Şuluţu.* Notar: *Octavian Tăslăuanu.* Membri prezenţi: *Dr. I. Beu, Ars. Bunea, Part. Cosma, Dr. M. E. Cristea, Oct. Goga, N. Ivan, Dr. L. Lemény, Dr. Il. Puşcariu, Dr. E. Roşca, Dr. O. Russu, R. Simu* şi *N. Togan.*

50. Cu verificarea procesului verbal al şedinţei de astăzi se încredinţează dnii: Dr. Il. Puşcariu, Dr. E. Roşca, şi Dr. I. Beu.

51. (289—1908). Comisiunea financiară raportează că a controlat socotelile revistei «*Ţara noastră*» şi a constatat că intratele au fost de K 8896·52 iar ieşitele de K 10,352·13 prin urmare a avut un deficit de K 1455·61. Revista mai are restanţe de încassat în sumă de K 1592, cari propune, să se încasseze prin organele proprii, iar colecţiile Revistei în numărar de 69 să se transpună bibliotecei. Propune ca revista «Ţara noastră» cu sfârşitul anului 1907 să se considere ca sistată din partea «Asociaţiunii», iar fostul redactor şi administrator al revistei să fie absolvaţi de orice îndatoriri faţă de «Asociaţiune» în ce priveşte «Ţara noastră».

Raportul şi propunerile comisiunii financiare să iau la cunoştinţă şi se aprobă întru toate.

52. (257—1908). Direcţiunea desp. *Braşov* înaintează:

I. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 14/27 Noemvrie 1907, în care s'au rezolvat afacerile curente şi s'au luat dispoziţii pentru ţinerea prelegerilor poporale, comandându-se o nouă serie de diapozitive despre Alcoholism.

II. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 30 Ianuarie a. c. în care a decis să ceară ajutorul de K 100 pentru prelegerile poporale; s'a stabilit programul prelegerilor pentru cărturărimea din Braşov. În cursul iernii s'au ţinut 8 prelegeri în patru comune. Agentura din *Arpatac* aparţinătoare despărţ. Treiscaune, cere să fie încorporată la desp. Braşov.

Ad I şi II se ia act. Suma de K 100 se votează. Incorporarea agenturei Arpatac la desp. Braşov se aprobă.

53. (237—1908). Domnul Coriolan Brediceanu înaintează procesul verbal al adunării de constituire al despărţământului *Lugoj,* ţinută la 16 Februarie 1908. S'au înscris: 1 membru pe vieaţă, 20 membri ordinari şi 9 membri ajutători. S'a ales director al desp. Domnul C. Brediceanu şi următorii membri în comitetul cercual. Dr. Popovici, protopop, Ioan Boroş prelat papal, Dr. Aurel Ciupe, advocat şi Corneliu Gându, candidat de advocat.

Se ia act şi se îndrumă comitetul să-şi înceapă activitatea prin organizarea de agenturi, înfiinţarea de biblioteci poporale şi prin ţinerea prelegerilor poporale.

54. (229—1908). Direcţiunea desp. *Mediaş* înaintează:

I. procesul verbal al adunării cercuale din 26 Decemvrie 1907 în care s'au rezolvat afacerile curente, directorul şi-a dat dimisia, care n'a fost primită. Adunarea alege noul comitet cercual în frunte cu fostul director, care îşi prezintă dimisia comitetului central.

II. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 26 Ianuarie a. c. în care s'a decis să se ceară ajutorul de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale.

Se ia act. Directorul despărţământului se îndrumă să convoace adunarea cercuală, unde să-şi prezinte dimisia şi care să aleagă noul director. Ajutorul de K 100 pentru ţinerea prelegerilor poporale se va da numai dacă vor înaintà un program al prelegerilor.

55. (166—1908). Direcţiunea despărţământului *Sebeş* înaintează:

I. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 14 Martie 1907 din care rezultă că s'a comandat pe seama despărţământului un schioptikon.

II. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 30 Octomvrie 1907 în care s'au rezolvat afacerile curente şi s'au luat dizpoziţii pentru ţinerea adunării cercuale.

III. procesul verbal al adunării cercuale, ţinute în comuna Rehău, la 21 Noemvrie 1907, în care pe lângă rezolvarea afacerilor curente, s'a ţinut o prelegere despre «Cultura viţei americane» de Ioan Pavel învăţător în Lancrăm şi comuna Răhău s'a constituit în agentură şi s'a înzestrat cu o bibliotecă poporală. S'a reales comitetul cercual cu excepţia domnului Ioan Oncescu.

IV. procesul verbal al şedinţei comitetului cercual din 25 Ianuarie 1908, în care s'a constituit comitetul cercual, s'au adus mulţămiri fostului membru Ioan Oncescu care timp de 25 ani a fost în serviciul despărţământului. Cer împrumut diapozitive pentru 2—4 prelegeri.

Se ia act. Se vor împrumuta diapozitivele de cari dispune comitetul central.

56. (286—1908). Direcţiunea desp. *Sibiiu* cere K 100 pentru prelegerile poporale ţinute în cursul anului trecut.

Suma de K 100 se votează în comptul budgetului din acest an cu condiţia să continue ţinerea prelegerilor poporale şi în acest an.

57. (230—1908). Ministerul ungar de interne prin deciziunea Nr. 951/1907 din 24 Ianuarie a. c. anulează hotărîrea căpitanului de poliţie din Ibaşfalău, care a refuzat să ia la cunoştinţă ţinerea adunării cercuale a *desp. Sighişoara.* In urma acestei deciziuni ministeriale prezidiul a îndrumat pe directorul susnumitului despărţământ să convoace adunarea cercuală în Ibaşfalău, comunicând ziua adunării căpitanului de poliţie.

Se ia act cu aprobare.

58. (201—1908). Directorul despărţământului *Verşeţ*, dl Ioan M. Roşu îşi înaintează dimisia din postul de director. Totodată dnii Traian Oprea vice-director şi Avram Corcea, controlor, ne informează că până la proxima adunare cercuală vor luà asupra dlor conducerea despărţământului Vêrşeţ care după noua oganizare a desp. Timişoara, cuprinde cele 28 comune ale protopopiatului Vêrşeţ.

Se ia act şi se învită dl Traian Oprea să convoace cât mai curând adunarea cercuală a despărţământului şi să-şi înceapă activitatea.

59. (281—1908). Dl Ioan Dan încredinţat (deciz. Nr. 19/1908) cu conducerea desp. *Zerneşti* răspunde că sănătatea nu-i permite să iee asupra sa această însărcinare.

Domnul Dr. Iancu Meţianu e rugat să convoace adunarea cercuală a despărţământului, unde să-şi prezinte dimisia pentru a se alege un nou director.

60. (279—1908). Directorul *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» cere cvartir natural, încălzit şi luminat, începând dela 1 Aprilie a. c. şi urcarea onorarului de director dela suma de K 600 la K 1200.

Chestiunea se dă spre studiare unei comisiuni alcătuite din dnii I. St. Şuluţu, Dr. Il. Puşcariu şi Oct. C. Tăslăuanu, care va venì cu o propunere în proxima şedinţă.

61. (192—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» înaintează procesul verbal al conferenţei profesorale din 29, 30 şi 31 Ianuarie a. c. în care s'au rezolvat afacerile curente ale şcoalei; prof. V. Păcală a fost primit la fondul de pensie al statului; inspectorul reg. de şcoale trimite ordinul ministerial Nr. 140953/1907 prin care se cere folosirea în şcoală numai a acelor manuale care sunt aprobate de minister, şi dispune ca în viitor certificatele să se libereze paralel în limba română şi maghiară. Direcţiunea înaintează clasificarea elevelor din şcoală; s'au clasificat în total 125 eleve, neclasificată a rămas una singură.

Se ia act şi se îndrumă direcţiunea şcoalei să se conformeze ordinaţiunei ministeriale.

62. (344—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» înaintează procesul verbal al consiliului corpului profesoral din 21 Februarie a. c. în care s'au rezolvat afacerile curente şi s'a luat act de vizitarea şcoalei din partea comisarului ministerial, Ştefan Gyöngyösi, care a rămas în genere mulţumit cu mersul învăţământului şi cu internatul şcoalei, a îndrumat însă direcţiunea să înlocuiască cele mai multe manuale de învăţământ cu altele, făcute conform planului de învăţământ şi aprobate de minister. Corpul profesoral al şcoalei se oferă a alcătuì asemenea manuale, dacă «Asociaţiunea» le va tipărì şi se va îngrijì de aprobarea lor. S'a mai decis ca în vacanţa de Paşti elevele să facă o excursiune: Budapesta Porţile de Fier şi Băile Herculane.

Se ia act. Direcţiunea se învită să înainteze lista manualelor cari trebuesc înlocuite la şcoală.

63. (243—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» înaintează cererile elevelor pentru a fi scutite de taxa şcolară pe anul 1907/8.

Comitetul central scuteşte de taxă pe următoarele eleve:

a) de taxă şcolară pe întreg anul:

1. Maria Pop cl. II.; 2. Aurelia Cioran cl. II.; 3. Victoria Bărdaş cl. III.; 4. Ana Bologa cl. IV.; 5. Paraschiva Ciocănel cl. II.; 6. Silvia Foltuţ cl. IV.

b) de taxa şcolară pe jumătate:

1. Pompilia Predoviciu cl. II.; 2. Veturia Predoviciu cl. IV.: 3. Silvia Spornic cl. II.; 4. Olivia Sârbu cl. IV.; 5. Elena Pinciu cl. II.; 6. Paraschiva Popoviciu cl. I.; 7. Maria Popoviciu cl. II.

64. (223—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» înaintează, conform deciziunei comitetului central Nr. 217/1907, lista aparatelor cari lipsesc din laboratorul de fizică şi chemie al şcoalei. Preţul acestor aparate se urcă la suma de K 298·34.

Direcţiunea şcoalei se autorizează să comande aparatele în suma de K 298·34 în contul budgetului şcoalei civile de fete al «Asociaţiunii».

65. (213—1908). Direcţiunea *şcoalei civile de fete* a «Asociaţiunii» înaintează dimisia Domnişoarei Eufemia Katona din postul de guvernantă al internatului, măritându-se la 1 Martie a. c. la care dată îşi părăseşte serviciul dela internat. Prezidiul a autorizat direcţiunea şcoalei ca dela 1 Martie a. c. până la sfârşitul acestui an şcolar să angajeze o persoană corespunzătoare pentru postul de guvernantă.

Se ia act cu aprobare, având direcţiunea îndatorirea a propune comitetului central persoana care crede de bine a fi angajată.

66. (228—1908). Dl Traian Petraşcu, bursierul fundaţiunii *Ioan Petran* îşi continuă studiile de medicină la universitatea din Budapesta şi se roagă să i se dee şi pe mai departe bursa.

Bursa i se dă până la sfârşitul anului şcolar.

67. (242—1908). Institutul «*Cordiana*» în Fofeldea dăruieşte K 20 fondului George Bariţiu, în loc de cunună dirigentului filialei din Agnita, Daniil Constantinescu.

Se ia act şi se mulţumeşte.

68. (294—1908). Direcţiunea despărţământului *Sibiiu* cere cărţi pentru agentura din Roşia-săsească.

Se pun la dispoziţie exemplare din cărţile disponibile ale «Asociaţiunii».

69. (220—1908). Dl Sulyok Zoltán din Lugoj dăruieşte Muzeului «Asociaţiunii» costumul bănăţănesc al decedatei Persida Domaneanţ.

Se ia act şi se mulţumeşte donatorului.

70. (292—1908). Dl Ioan Oros-Russu jude reg. în pens. dăruește Muzeului «Asociațiunii» următoarele obiecte: 1. Patru zale de aur.; 2. opt bucăți de mărgele vinete; 3. Trei bani de argint de pe vremea Romanilor; 4. O medalie de argint comemorativă; 5. O medalie de argint, premiu pentru creșterea cailor; 6. O medalie mare de argint a unei familii nobile din Ardeal.

Se primesc cu mulțămită.

71. (174—219—1908). Dl Atanasie Marienescu și Academia română dăruesc mai multe cărți pentru biblioteca «Asociațiunii».

Se primesc cu mulțămită.

72. (92—1908). Nicolae Firu învăț. în Oradea-mare donează cinci manuscrise, rămase dela profesorul Luca P. Căleceanu, pentru Muzeul Asociațiunii.

Se primesc cu mulțămită.

73. (259—1908). Comitetul parohial din Săcalul de pădure cere broșuri din Biblioteca «Asociațiunii» pentru biblioteca parohială.

Se decide a li se trimite publicațiunile disponibile ale «Asociațiunii», cu condițiunea să se constitue într'o agentură a «Asociațiunii».

74. (190—1908). Reuniunea meseriașilor din Miercurea cere câte un exemplar din Biblioteca poporală a «Asociațiunii».

Se trimite câte un exemplar din cărțile disponibile.

75. (177—1908). Reuniunea învățătorilor gr. cat. «Mariana» din Năsăud cere pe seama bibliotecii acestei reuniuni cărți.

Se decide a i se trimite câte un exemplar din toate publicațiunile disponibile ale «Asociațiunii».

76. (265—1908). Dl I. Corbu din Bistrița propune să se tipărească pe seama țăranilor analfabeți un abecedar ilustrat și o carte de cetire cu bucăți de cuprins variat, potrivite pentru înțelegerea poporului. Ambele volume să facă parte din Biblioteca poporală a «Asociațiunii».

Se încredințează secția școlară să studieze pregătirea acestor broșuri.

77. (287—1908). Dl Victor Fincu dăruiește Muzeului «Asociațiunii» 73 bucăți monete vechi de argint și aramă și 5 bancnote vechi.

Se ia act cu mulțămită.

78. (66—1908). Dl custode al Muzeului nu recomandă cumpărarea podului oferit de Ioan Colțea din Șona (vezi deciz. comit. Nr. 25/1908).

Propunerea se primește.

79. (233—1908). Cassierul raportează că dl Iulian Marțian căp. pens. în Năsăud a achitat taxa de membru pe vieață.

Se ia act și se îndrumă biroul să-i libereze diploma de membru pe vieață.

80. (295—1908). Cassierul raportează că au achitat taxa de membri ordinari următorii domni: Alexandru Muntean, protopop, Birtin; Dr. Demetriu Mangra, candidat de adv. Oradea-mare; Vasile Teuca, învăț. Tăut; Dr. Isaia Ardelean, adv. Tinca; Iosif Tărău, teol. abs. Săcădate; Dr. Victor Fodor, medic Oradea-mare.

Se declară de membri și se învită biroul să le libereze biletele de legitimare.

După aceste ședința s'a închis.

D. u. s.

Iosif Sterca Șuluțu m. p., prezident. *Oct. C. Tăslăuanu* m. p., notar. — S'a cetit și verificat. — *Dr. Il. Pușcariu* m. p. *Dr. Eusebiu Roșca* m. p. *Dr. Il. Beu* m. p.